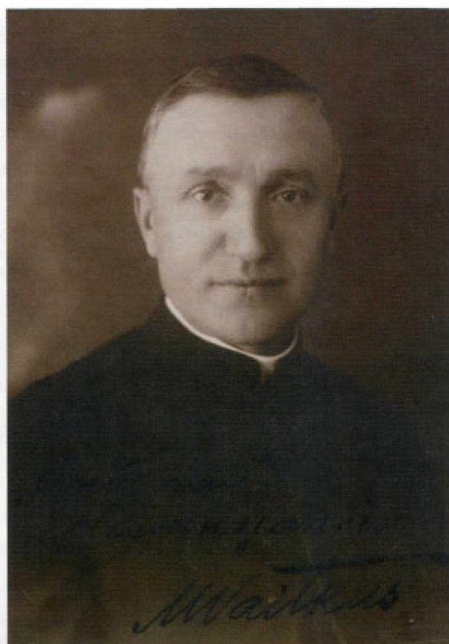
MYKOLAS VAITKUS

Didžiojo Grožio gaiviam spinduly
tartumei aukso svajonės kely,
ilgesį rojun kurs veda nušvitęs,
skraido dulkytės.

Gražios, šviesa vainikuotos, tyliai
kuria stebuklų simfoniją jai...
Žemės krisleli, šviesos užkerėtas,
kas tu? – Poetas.
(„Nušvitusi dulkė")

Nuotraukos iš LNB Retų knygų ir rankraščių sk. fondo

Prieškario Lietuvoje kunigas Mykolas Vaitkus buvo ryški asmenybė: poetas, rašytojas, publicistas, dramaturgas, memuaristas, vertėjas, veiklus kultūros ir spaudos darbuotojas, pedagogas, visuomenininkas, apsišvietęs, plačių pažiūrų eruditas, įdomus ir tolerantiškas, mielai sutinkamas ir dvasininkų, ir pasauliečių. Stasys Santvaras apie jį rašė: „Vaitkus buvo elegantiškas, išdailinto elgesio, itin dailių manierų, vienokių ir kitokių pokalbių meistras, šarvuotas erudicija, žarstantis lakius posakius ir komplimentus. Ir visas tas Vaitkaus aristokratiškumas buvo natūralus, neišmoktas, įgimtas" (LKMA suvažiavimo darbai. Roma, 1982, t. 9, p. 346). Kaune jį galima buvo sutikti Valstybės teatre, nors ne visi kunigai anuomet išdrįso teatrus lankyti. Jis pažinojo keletą šeimų, kur buvo laukiamas svečias, lankė Sofijos Čiurlionienės-Kymantaitės literatūrinius šeštadienius. Ir savo namuose ruošdavo arbatėles: sukviesdavo būrį meno žmonių, sugalvodavo įvairių užsiėmimų. Jį mėgo prelatas A. Jakštas-Dambrauskas, jis buvo artimas Maironio ir Vaižganto bičiulis, nevengė draugystės su kitais rašytojais, aktoriais. Dėl vidinės kultūros buvo pramintas „švelniuoju", jo dvasingumas žmonėms darė įspūdį. Poetas Salys Šemerys prisimena: „Man patiko, kaip jis judėjo prie altoriaus, jis darė tikrai mistiko įspūdį [...]. Galima sakyti, kad kunigas Mykolas Vaitkus buvo tikras Dievo pašauktas kunigas – magas. Mielu noru ir su pasitenkinimu klausydavau jo laikomų mišių Kauno bazilikoje" (Šemerys S. Žmonės mano gyvenime. Klaipėda, 1997, p. 131). Nors daug darbų atliko, išbandė daugumą grožinės literatūros žanrų, pats M. Vaitkus save laikė lyriku. Tai ankstyvosios pomaironinės kartos poetas. Lietuvoje sovietinės okupacijos metais šis vardas nebuvo minimas, nors išeivijos gyvenime ši įdomi, kūrybinga ir veikli asmenybė buvo gerai žinoma.

Gimė 1883 m. spalio 27 d. Gargžduose. 1892–1895 m. mokėsi Gargždų pradžios mokykloje, 1895–1899 m. Palangos progimnazijoje, 1899–1903 m. Liepojos gimnazijoje, 1903–1906 m. Kauno kunigų seminarijoje, 1906–1908 m. studijavo Sankt Peterburgo dvasinėje akademijoje, 1908–1909 m. – Insbruko (Austrija) universiteto Teologijos fakultete. Baigęs mokslus įšventintas kunigu. 1909–1913 m. Telšiuose dirbo vikaru ir kapelionu berniukų gimnazijoje, mergaičių progimnazijoje ir dviejose pradžios mokyklose. Vėliau persikėlė į Kauną, kunigavo Kauno arkikatedroje bazilikoje, įsitraukė į katalikiškos spaudos leidimą. 1913–1914 m. su kunigu J. Skvirecku redagavo kunigams skirtą žurnalą „Bažnytinė apžvalga". Pirmojo pasaulinio karo metais Smolenske su būsimuoju Panevėžio vyskupu Kazimieru Paltaroku rūpinosi lietuvių pabėgėlių dvasiniais reikalais, parengė spaudai kelių tomų P. Chaignono meditacijų vertimą. 1918 m. liepos mėn. grįžęs į Kauną dirbo Šv. Kazimiero draugijos centre sekretoriumi, nuo 1927 m. reikalų vedėju. 1938 m., mirus ilgamečiam draugijos pirmininkui prelatui Aleksandrui Jakštui-Dambrauskui, išrinktas pirmininku ir šias pareigas ėjo iki 1940 m. liepos mėn. Be minėtų pareigų, nuo 1925 m. jam teko būti draugijos leidžiamų knygų redaktoriumi, per jo rankas perėjo apie 300 knygų. 1919–1925 m. redagavo laikraščius „Ganytojas" (skirtą kunigams) ir „Žvaigždė" (skirtą liaudžiai). Be pareigų Šv. Kazimiero draugijoje, dirbo pedagogu. 1929–1940 m. dėstė religijos dalykus Kauno meno mokykloje, vėliau akademijoje, 1936–1944 m. profesoriavo Kauno kunigų seminarijoje, čia dėstė visuotinę literatūrą, lietuvių, rusų ir vokiečių kalbas ir estetikos kursą. 1938 m. M. Vaitkui suteiktas Kauno metropolijos garbės kanauninko vardas. 1940 m. birželio 24 d. sovietų okupantų buvo numatytas ištremti į Sibirą, bet kilęs karas jį nuo tos nelaimės išgelbėjo. 1944 m. spalio 8 d. pasitraukė į Vakarus, per Austriją atvyko į Vokietiją. Dirbo vikaru Lindkirchene, 1946–

1951 m. – Kelheimo ligoninės kapelionas. 1951 m. gegužės 2 d. išsikėlė į JAV, kur ir gyveno iki mirties. Iš pradžių buvo paskirtas Pavtuketo Švč. Mergelės Marijos parapijos vikaru. Per keturis mėnesius išmoko anglų kalbą ir po to dirbo Peace Dale (Taikos, Ramybės slėnis) Rekolekcijų namų kapelionu.

Savo kūrybą pradėjo publikuoti 1906 m. Tada A. Jakšto redaguojamame „Nedėldienio skaityme" išspausdino pirmąjį eilėraštį „Minija". Vėliau eilėraščius daugiausia spausdino periodikoje: „Vaivorykštėje", „Dainavoje", „Bare", „Paskaitymuose", o gyvendamas JAV – „Vienybėje", „Drauge", „Aiduose" ir kt.

P. Naujokaitis yra pastebėjęs, kad M. Vaitkus yra vienas iš lietuvių poezijos estetinės krypties pradininkų, poeziją kūręs ne idėjoms skelbti, bet dėl paties poezijos grožio. Modernizmo tendencijas jo kūryboje inspiravo M. K. Čiurlionio tapyba, rusiškoji J. Baltrušaičio poezija ir garsus rusų simbolistas K. Balmontas. Pirmosios jo poezijos knygos – eilėraščių rinkiniai „Margumynas" (1911), „Šviesūs krislai" (1913), „Liepsnelės" (1921), „Nušvitusi dulkė" (1933) ir poemos „Laimė" (1911), „Genijus ir meilė" (1912), „Upytė" (1914), „Brėkšta" (1919) – nesulaukė platesnio atgarsio, kritika buvo nepalanki ar abejinga, išskirti galima tik A. Jakšto vertinimą. Tačiau tai nesutrukdė M. Vaitkui užimti gana žymią vietą to meto lietuvių poezijoje. Jis ilgą laiką oficialiai buvo laikomas vienu geriausių savo kartos poetų. Ano meto sąlygomis suvaidinusi tam tikrą vaidmenį, atgavus nepriklausomybę, jo poezija jau buvo tapusi nieko bendra su nauja situacija nebeturinčia relikvija. Jis kūrė tuo metu, kai lietuvių poezijoje viešpatavo Maironis, ir vienintelis jo noras buvo eiti „Pavasario balsų" autoriaus pramintu taku. „Turiniu, forma, estetika, poetika ir psichologija Mykolas Vaitkus yra hierarchinės ir niekieno nekvestionuojamos poetinės Maironio harmonijos produktas ir tipiškas epigonas. Jo poezija suvokta saloniškai, kaip draugijinė pramoga ir sentimentalaus „sielų bendravimo" priemonė. Viskas joje sukirpta ir susiūta pagal žinomus Maironio ir rusų bei lenkų romantikų [...] pavyzdžius ir išreikšta laiko kontekste jau mažai ką arba visai nieko nebesakančiais epigonizmais..." – rašė A. Nyka-Niliūnas (Lietuvių egzodo literatūra, 1945–1990. Vilnius, 1997, p. 27). Amerikoje Mykolas Vaitkus paskelbė šešis poezijos rinkinius: „Vienatvėje" (1952), „Aukso ruduo" (1955), „Nuošaliu taku" (1956), „Alfa ir omega" (1963), „Šerkšno sidabras" (1965), „Dienoraštis" (1966), kuriuose bandė tęsti savo pirmuosiuose poezijos rinkiniuose pradėtą estetizuojančios ir į simbolizmą linkstančios romantinės „amžinojo grožio" poezijos tradiciją. Pagrindinės temos – grožis, gamta, būtiniai susimąstymai, religija, amžinybė, vienatvė. Eilių stilius manieringas, barokinis, forma – klasikiniai ketureiliai.

M. Vaitkaus kūrybiniam palikimui priklauso parodijų ir satyrinių eilėraščių rinkinys „Rakšties rakštys" (1930), poetiškos simbolistinio turinio dramos „Žvaigždės duktė" (1924, Valstybės teatro premija), „Vilnius mūsų!" (1930), „Žaibas ir mergaitė" (1936), kurios niekad neišvydo scenos. Sukūrė ir biblijinio turinio romaną „Tvanas" (1927), kuriame sprendžiamos moralinės problemos, perteikiama žmonių drama gamtos kataklizmų metu, kontrastiškais vaizdais tapomos veikėjų psichologinės būsenos. Vėliau šis kūrinys buvo išverstas į anglų kalbą. 1929 m. pasirodė apysakaitės „Iš įvairių pasaulių". Autobiografiniuose romanuose „Auštant" (2 t., 1939), „Rytmečio žygiai" (1944) iškyla spaudos draudimo laikų mokyklos vaizdai. Vaikams parašė politinį pamfletą – pasaką-apysaką „Čirikšas siaube" (1951) apie Lietuvos sovietinę aneksiją 1940–1941 metais. Linksmaplautis žvirblis Čirikšas gyvena prezidentūros pastogėje, laisvai skrajoja virš Kauno, stebi miesto įvykius, žmones ir visa tai pasakoja savo žvirbliška kalba.

Gyvendamas Amerikoje, M. Vaitkus labai ilgėjosi Lietuvos, skaudžiai išgyveno jos netektį. Nors ir toliau savo pagrindiniu pašaukimu laikė poeziją, vis daugiau laiko ėmė skirti atsiminimams. Tai reikšmingiausias ir svarbiausias jo kūrybinis darbas. 1952 m. žurnale „Aidai" išspausdinta memuarinė apybraiža apie Maironį buvo palankiai įvertinta skaitytojų ir tai autoriui suteikė naujų impulsų ir jėgų. Jo atsiminimai apima laikotarpį nuo ankstyvosios vaikystės iki pasitraukimo į Vakarus. Paskutiniuoju jo gyvenimo dešimtmečiu buvo išleistos atsiminimų knygos „Mistiniame sode" (1957), „Keturi ganytojai" (1960), aštuoni atsiminimų tomai skirtingomis antraštėmis: „Su Minija į Baltiją" (1962), „Baltijos gražuolė" (1963), „Šiaurės žvaigždė" (1965), „Per giedrą ir audrą" (1965), „Nepriklausomybės saulėje" (3 t., 1968–1969, už du pirmuosius tomus paskirta Lietuvių rašytojų draugijos premija), „Milžinų rungtynėse" (1972). Atsiminimuose intymiu tonu pasakojama apie Lietuvos visuomeninį, kultūrinį gyvenimą, sutiktus menininkus, rašytojus A. Jakštą, Maironį, Vaižgantą, L. Girą, J. A. Herbačiauską, Vydūną, B. Sruogą, V. Mykolaitį-Putiną, S. Nėrį ir kt. A. Nyka-Niliūnas straipsnyje „Vyriausios kartos duoklė" rašo: „Daug kur buvojęs, daug ką matęs ir pažinęs, ilgokai gyvenęs tokių, jo paties žodžiais tariant „dievų", kaip Maironis, Jakštas, Vaižgantas, ranka pasiekiamoje artumoje; daugelio nepriklausomybės periodo kultūrinio ir politinio gyvenimo „didžiųjų" namų draugas bei konfidentas ir tam tikro neoficialaus, anekdotinio gyvenimo pasrovio [...] aktyvus dalyvis, Vaitkus buvo tarsi predestinuotas tapti šio įdomiais žmonėmis bei įvykiais turtingo pasaulėlio kronikininku. [...] Vaitkaus atsiminimai, ypač

M. Vaitkus ir poetas Faustas Kirša. 1962 m.

M. Vaitkus stovi centre, šalia poetas Pranas Lembertas. 1964 m.

rašytojams skirtais puslapiais, yra pirmas tokios rūšies ir tokios apimties veikalas lietuvių literatūroje. Jie tarsi užpildo didžiulę spragą, paliktą senųjų rašytojų, kurie [...] privatų ir už institucijų sienų vykusį gyvenimą laikė absoliučiu tabu, kurio niekam, net jiems patiems, nevalia paliesti, nenusikalstant šventvagyste.[...] Apskritai imant ir ypač lyginant su ankstyvesniąja jo proza, kurioje viskas buvo dirbtina, banalu, persaldyta, atsiminimuose Vaitkus padarė neįtikėtinai didelę pažangą, tarsi atrasdamas save.[...] Jeigu Vaitkus išliks kaip gyvas ir tebeskaitomas autorius, tai išliks ne savo visą gyvenimą puoselėta lyrine poezija, bet šiais daugiau ar mažiau tik tarp kitko parašytais atsiminimais" (Lietuvių egzodo literatūra. Vilnius, 1997, p. 29, 31).

Visą laiką gyvai reiškėsi periodinėje spaudoje, daug rašė religijos, politikos, literatūros, moralės, visuomenės gyvenimo klausimais. Bendradarbiavo „Ryte", „XX amžiuje", „Pėdsakuose", „Tėvynės sarge", „Margutyje", „Vadove", „Nedėldienio skaityme", „Vienybėje", „Viltyje", „Draugijoje", „Lietuvoje", „Garnyje", „Židinyje", „Laisvėje", „Naujojoje Romuvoje", „Vaivorykštėje", „Praduose", „Žygiuose", „Aiduose", „Ateityje", „Drauge", „Šaltinyje", „Sėjoje" ir kt. Pasirašinėjo: Ancilla; K.M.; K.M. V.; K.V.; Kun. M.V.; Kun. V.; M.V.; Rakštis; V.; Vamy. Išvertė Šv. Augustino „Išpažinimus", lietuviškai atpasakojo P. Chaignono „Meditacijas", išvertė operų: „Romeo ir Džiuljeta", „Mignon", Trijų karalių meilė" libretus. Taip pat išvertė pluoštą K. Balmonto, A. Puškino, D. Merežkovskio, F. Tiutčevo, J. Goethe's, H. Heine's, F. Schillerio, F. Copée, C. Delavigne, L. Uhlando ir kt. eilėraščių.

LNB Retų knygų ir rankraščių skyriuje saugomi M. Vaitkaus laiškai L. Girai, S. Nėriai, U. Babickaitei–Graičiūnienei, P. Babickui, K. Bizauskui, M. Dobužinskiui, A. Miškiniui.

M. Vaitkus aktyviai reiškėsi ir visuomeninėje veikloje. Buvo „Saulės" draugijos narys, Šv. Kazimiero draugijos garbės narys, Ateitininkų, Katalikų mokslų akademijos, Lietuvos rašytojų draugijos garbės narys, Lietuvos šaulių sąjungos tremty narys, Šaulių žvaigždės ordino kavalierius, Tarptautinės Amerikos akademijos amžinasis narys (už nuopelnus lietuvių tautai šios Akademijos apdovanotas žvaigžde ir kryžiumi), taip pat Amerikos politinių ir socialinių mokslų akademijos narys, Maltos ordino kapelionas, pakeltas į riterius.

Mirė 1973 m. gegužės 20 d. Providense sulaukęs 90 metų. Palaidotas Putname, Švč. Marijos seselių kapinaitėse. Čia, ant kuklaus antkapinio paminklo, yra įspaustas užrašas: „Mykolas Vaitkus. Nušvitusi dulkė..."

Visą savo ilgą amžių buvo susitelkęs savyje, niekad nebandęs jėga skintis kelio į pripažinimą, uždaroj vienatvėj giedojo apie didįjį grožį, šviesų krislą, nušvitusią dulkę... Jo gyvenimo kredo atsispindi eilėraštyje „Vienatvė" – *„Negriovei tu kalnų ir nerausei bedugnių, / nesiautėjai audrom, aistrų suvaržęs ugnį, / neјaudinai minių, neaugai į žvaigždes; / tačiau kaip žiburys mirksėjai tyliai, lygiai, / ir tavo mintys dar kukliom liepsnelėm degs, / kol dings užuomarštyj šie posmai kukliastygiai...*"

M. VAITKAUS GROŽINĖ KŪRYBA

KNYGOS

Laimė: poema. Chicago: spauda ir lėšomis „Kataliko", 1911. 166 p.

Margumynai: M. Vaitkaus eilės. Kaunas: S. Banaičio sp., 1911. 107, [4] p.

Genijus ir meilė: (poema). Kaunas: Ateitis, 1912. 16 p.

Šviesųs krislai: [eilėraščiai]. Vilnius: J. Rinkevičius, 1913. 111 p.– Turinys: Keliauti! Keliauti!; Brolelio–gegužio burtai; Karalienė–vasarėlė; Dyvinoji burtininkė – jūrė; Skaistieji, tyrieji sapnai; Mielajam vaikui; Liūdnojo rudens aidai; Palaidieji trupinėliai; Vasaros kelionė; Švelnieji šešėliai; Saulėtoj valandoj.

Upytė: poema. Vilnius, 1914. 28 p.

Brėkšta: poema. Tilžė: Jagomasto sp. „Lituania", 1919. 38 p.

Liepsnelės: eilės. Kaunas: A. Petronio knygynas, [1921]. 157 p. – Turinys: Kad širdį sopėjo...; Ilgesy; Atminimų bangose; Buvo šviesu; Sursum corda; Lietuvoje; Juokui gundant; Didžiojo karo aidai.

Žvaigždės duktė: 4 v. drama. Kaunas: J. Reylenderio ir sūnaus sp. Tilžėje, 1924. 170 p. – Taip pat: Skaitymai. 1923, kn. 23, p. 27–62; kn. 24, p. 22–56.

Tvanas: apysaka-fantazija. Kaunas, 1927. 262 p.– Taip pat: Tvanas: senovinių amžių apysaka. – 2-asis leid. London: Nida, 1954. 205 p. – (Nidos knygų klubo leid.; nr. 4).

Iš įvairių pasaulių: apysakaitės. Kaunas, 1929. 216 p. – (Š. Kazimiero d-jos leid.; nr. 452). – Turinys: Kaip Petriukas bandė patapti šventuoju; Savižudžiai; Žmogžudys; Stebuklingas vanduo; Gero darbo geri vaisiai; Dievo teismas; Va, buržujus; Aštuntojo išminčiaus tarinys; Ne šiame pasauly; Ar ilgam?; Vieno skorpijono nuotykiai; Iš garbingų laikų; Kunigaikštytė Nendrė; Žmonių priešas; Sėkmingas veiksmas; Sudie!; Lai būna, kas bus!; Gūdu ir juokinga; Ar buvo, ar bus?

Rakšties rakštys: satiros ir juokai. Kaunas: Sakalas, 1930. 94, [1] p.

Vilnius mūsų!: 5 v. drama. Kaunas: Vilniui vaduoti s-ga, 1930. 43, [1] p. – (Vilniui vaduoti s-gos leid.; nr. 43).

Nušvitusi dulkė: eilėraščiai / [piešė V. Jomantas]. Kaunas: [Šv. Kazimiero d-ja], 1933. 198 p.: iliustr. – (Šv. Kazimiero d-jos leid.; nr. 550). – Turinys: Nušvitusi dulkė; Tamsybėse; Brėkštant; Į saulę; Dulkė dulkei; Iš praeities.

Žaibas ir mergaitė: 3 v. 2 pav. negalimybė / virš. dail. Jankus. [Kaunas]: Sakalas, [1936]. 139 p. – Taip pat: Naujoji Romuva. 1936, nr. 29/30 (289/290), p. 565–571.

Auštant: romanas. Kaunas: Sakalas, 1939.– 2 d.– (Sakalo leid.).

D. 1. 1939. 219, [1] p. – (nr. 550).

D. 2. 1939. 267, [1] p. – (nr. 551).

Rytmečio žygiai: romanas. Kaunas: Sakalo l-kla, 1944. 288 p. – (Sakalo leid.; nr. 13/621).

Nuošaliu taku: godos, vaizdai, svajos: 1934–1944: [eilėraščiai]. Chicago: Terra, 1945. 98, [2] p.– Turinys: Thuribulum aureum; Siaubo metai; Žmogus žmogui; Ties amžinybės vartais; Nerimas ir vienuma; Toli, toli.

Čiirikšas siaube: novelė / [iliustr. ir virš. dail. P. Osmolskis]. [Brooklyn]: Vaga, 1951. 87 p.: iliustr. – Taip pat ištr.: Auryla V. Lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo proza, 1945–1990. Kaunas, [2002], t. 1, p. 213–226.

Vienatvėje: eilėraščiai, 1944–1945. Putnam: Immaculata, 1952. 182 p. – Turinys: Stebuklų stebuklai; Mistinei Rožei; O, žeme, žeme; Atsiminimų bangose; Nerimui dvelkus; Ir jis vis eis, į aušrą; Kapo žavesy.

Aukso ruduo: 1950–1952 eilėraščiai. Chicago: Lietuv. knygos klubas, 1955. 119 p. – Turinys: Aušros rožės; Varpas ežero dugne; Nepasakomas gandas; Dienų gulbės; De profundis; Popierių krepšy; Senaamžė legenda.

Alfa ir omega: eilėraščiai, 1947–1949. Putnam: Immaculata, 1963. 114, [4] p. – Turinys: Jam ir jai; Žmogaus širdis; Paskučiausieji dalykai.

Šerkšno sidabras, 1953–1954 m.: [eilėraščiai] / apl. dail. P. Jurkus. Chicago: Lietuv. knygos klubas, 1965. 86 p. – Turinys: Sieloje aušra; Ilgesio žavesy; Ūkanai tvįstant; Meilėj viltis; Didžioji gelmė.

Dienoraštis: 1946 m. eilėraščiai. Putnam: Immaculata, 1966. 160 , [3] p. – Turinys: Sausis–vasaris–kovas; Balandis–gegužis–birželis; Liepa–rugpjūtis–rugsėjis; Spalis–lapkritis–gruodis.

***

Bertulis J. Himnas gyvenimui: mišriam chorui ir fort. / M. Vaitkaus žodž. Chicago: Aut. lėšomis, 1963. 3 p.

Budriūnas B. Į šventąją Motiną: mišriam chorui / M. Vaitkaus žodž. Los Angeles: B. Budriūno kūriniams leisti fondas, 1969. [4] p.

KŪRINIAI RINKINIUOSE IR PERIODIKOJE

[Eilėraščiai] // Gira L. Cit, paklausykit. Kaunas, 1914, p. 125, 137, 155–156, 157, 161–163.

[Eilėraščiai] // Binkis K. Vainikai. Kaunas; Vilnius, 1921, p. 75–90.

Mūsų žemė: poezijos antologija. Kaunas, 1928, p. 14, 22–23, 38, 65–66, 101–102, 124–125, 129, 132–133.

[Eilėraščiai] // Mūsų Tėvynė. Kaunas, 1930, p. 12, 54–55, 112, 114, 114–115, 155–156, 157–158.

[Eilėraščiai] // Metraštis, 1950. Kennebunk Port, 1949, p. 134.

Lietuvių poezijos antologija. Chicago, 1951, p. 390–399.

[Eilėraščiai] // Gabija: lit. metraštis. Brooklyn, 1954, p. 17–19.

Svaigimas // Lietuvių beletristikos antologija. Chicago, 1957, d. 1, p. 425–439.

Marijos žemė: liet. poetų Marijos eilių vainikas. Castelnuovo Don Bosco, 1959, p. 23–28.

[Eilėraščiai] // Pradalgė: lit. metraštis. London, 1964, kn. 1, p. 363–369; 1965, kn. 2, p. 422–432; 1968, kn. 5, p. 269–273.

[**Eilėraščiai:** su trump. biogr. duomenimis, p. 490–491] // Graži tu, mano brangi tėvyne. Vilnius, 1967, p. 115–117.

Lietuvių poezija. Vilnius, 1967, t. 1, p. 361–365. – Taip pat: Vilnius, 1969.

Lietuvių poezija išeivijoje, 1945–1971. Chicago, 1971, t. 3, p. 47–58.

Lietuvių baladė. Vilnius, 1979, p. 161–167.

[Eilėraščiai] // Vainikas, kryžius, lelija: kazimierinė grož. lit. antologija. Chicago, 1984, p. 88–93.

Lietuvių sonetas. Vilnius, 1985, p. 62–65.

Lietuvių meilės lyrika. Vilnius, 1989, p. 104–106.

Dvidešimto amžiaus lietuvių poezija. Vilnius, 1991, p. 35–37.

Šventa Žemaičių žemė: poetai apie Žemaitiją. Vilnius, 1998, p. 114.

Poetų Kaunas. Kaunas, 2000, p. 22–23.

„Keleiviui pjaut plėšikas peilį traukia...": [satyra] // Ūkininko patarėjas. 2000, spal. 28, p. 16.

***

[Eilėraščiai periodikoje] // Aidai. 1953, nr. 4, p. 158; nr. 9, p. 392–393: portr.; 1954, nr. 3, p. 111; 1955, nr. 4/5, p. 152–154; 1959, nr. 10, p. 428–431: portr.; 1962, nr. 1, p. 9–10: portr.; 1963, nr. 7, p. 287–290: portr., iliustr.; Draugas. 2001, gruod. 22, p. 3; Draugas. 2002, gruod. 28, priedas „Literatūra, menas, mokslas"; Kauno diena. 1993, spal. 27, p. 13: iliustr.; Taryb. Klaipėda. 1988, birž. 17/23, priedas „Vasara", p. 10; Vaivorykštė. 1913, kn. 1, p. 29–31, 63–64, 612–615; kn. 2, p. 218–220.

ATSIMINIMAI. PUBLICISTIKA

KNYGOS

Mistiniame sode: kunigų seminarija Kaune, 1903–1906: atsiminimai. Putnam: Immaculata, 1957. 207 p. – Taip pat ištr.: Aidai. 1956, nr. 2, p. 78–83; nr. 5, p. 227–228.

Keturi ganytojai: atsiminimai [apie arkivysk. Jurgį Matulaitį [–Matulevičių], arkivysk. Pranciškų Karevičių, arkivysk. Juozapą Skvirecką, vysk. Petrą Pranciškų Būčį] / apl. dail. J. Pilipauskas. Chicago: Lietuv. knygos klubas, 1960. 180 p.

Atsiminimai. London: Nida, 1962–1972.– 8 t.– (Nidos knygų klubo leid.).

T. 1: Su Minija į Baltiją: [vaikystė ir jaunystė]. 1962. 210 p. – (nr. 41). – Taip pat ištr.: Žemaičių žemė. 2007, nr. 2, p. 38–43.

T. 2: Baltijos gražuolė (Liepoja): [gimnazijos metai]. 1963. 332 p. – (nr. 42).

T. 3: Šiaurės žvaigždė: [studijos Peterburgo dvas. katalikų akad.]. 1965. 297, [5] p. – (nr. 53).

T. 4: Per giedrą ir audrą, 1909–1918. [1965]. 272 p. – (nr. 56).

T. 5, d. 1: Nepriklausomybės saulėj, 1918–1940. 1968. 295, [1] p. – (nr. 66).

T. 6, d. 2: Nepriklausomybės saulėj, 1918–1940. 1968. 278, [1] p. – (nr. 69).

T. 7, d. 3: Nepriklausomybės saulėj, 1918–1940. 1969. 269 p. – (nr. 72).

T. 8: Milžinų rungtynėse, 1940–1944. 1972. 203, [2] p. – (nr. 86).

RINKINIUOSE IR PERIODIKOJE

„Otello" Valstybiniame Teatre // Rytas. 1924, geg. 20 (nr. 113).

„Šarūnas" Tautos teatre // Rytas. 1924, birž. 8 (nr. 129).

Antrasis „Skirgailos" vaidinimas V. Teatre // Rytas. 1924, spal. 26 (nr. 243).

Makso Dreyerio „Septyniolikos metų" [pastatymas Valst. teatre] // Lietuva. 1926, vas. 12 (nr. 35).

Reikia rimčiau įrodyti: [dėl P. Štuopio str. „Valančiaus „Palangos Juzė“ kūrybiškuoju atžvilgiu“] // Lietuva. 1926, bal. 30, (nr. 96).

„Didysis Nepažįstamasis“: [Valteris Skotas] // Lietuva.1927, kovo 2 (nr. 49).

30 metų su A. Jakštu // Židinys. 1938, nr. 3 (159), p. 340–346; Jakštas A. Raštai. Vilnius, 1997, t. 3, p. 371–380.

Dėl [M. Lastauskienės] romano „Iki mirties“ recenzijos // XX amžius. 1939, spal. 19 (nr. 241).

Pajudinkim iš vietos rimą!: [apie naujų kelių ieškojimą eilėdaroje] // Pėdsakai. 1946, nr. 2, p. 37–48.

Vydūnas ir Jakštas prie vieno stalo: (žiupsnelis atsiminimų); **Vydūnas rašytojas // Vydūnas:** Vydūno 80 m. amžiaus sukakčiai paminėti. [Detmold], 1948, p. 23–31.

Ateitininkų genezė: saujelė atsiminimų // Tėvynės sargas. 1948, nr. 4, p. 249–254.

Žemės reforma beldžiasi: (iš atsiminimų) // Tėvynės sargas. 1949, nr. 2/3 (6/7), p. 143–157.

Kai mylėjosi Stasys: [prisiminimai apie K. Petrauską ir kt.; kaip gimė daina „Metų dvidešimt turiu...“].– Iliustr. // Margutis. 1950, nr. 3, p. 4–8, 19; Nemuno kraštas (VFR). 1969, nr. 1, p. 16–18, 20.

Naktį ir rytą: (iš nesenų atsiminimų) // Margutis. 1950, nr. 7, p. 14–17; nr. 8, p. 6–7; nr. 9, p. 10–11.

Kaip Dovydaitį įkėlė į Smetonos balną: [„Viltis“ 1913 m.; A. Smetonos ir A. Maliauskio ginčas] // Tėvynės sargas. 1952, t. 3, nr. 2 (9), p. 262–274.

Viena diena su Maironiu Palangoje: atsiminimai. – Portr. // Aidai. 1952, nr. 5, p. 201–213.

Dėl Margalio ir jo „Leiskit į tėvynę“: [apie kun. Juozą Šnapštį (slapyv. Margalis, 1877–1921), sukūrusį populiarią dainą] // Aidai. 1952, nr. 6, p. 274–275.

USA – lietuvybės kapinės?. – Portr. // Margutis. 1952, nr. 6, p. 9–10.

Vincui Krėvei, 70-mečiui // Draugas. 1952, spal, 18, priedas „“Mokslas, menas, literatūra“.

Dėl pašaukimo tobulybėn: [kun. V. Balčiūno disert. „La vocation universelle a la perfection chretienne selon Saint François“ rec.] // Aidai. 1953, nr. 7, p. 328–329.

Žiupsnis apie mažą žmogų: [atsiminimai]. – Portr. // Margutis. 1953, nr. 8, p. 4–6.

Juozas Albinas Herbačiauskas: žiupsnelis atsiminimų. – Portr. // Aidai. 1953, nr. 10, p. 442–448.

Atsiminimai iš knygnešių gadynės [Klaipėdos krašte] // Aidai. 1954, nr. 7, p. 320–325.

Kaip mudu su Bistru bėgome... // Margutis. 1954, nr. 12, p. 12–14.

Pirmosios „Ateities“ gimdytojai // Ateitis. 1955, nr. 9, p. 195–196.

Vyskupo knyga apie Mariją: [V. Brizgio kn. „Marija danguje ir žemėje“] // Aidai. 1957, nr. 4, p. 185–186.

Kur šniokščia Baltija putota: [atsiminimai apie Palangą]. – Portr., iliustr. // Margutis. 1957, nr. 6/7, p. 8–10; nr. 8, p. 6–7.

Arkivyskupas Pranciškus Karevičius // Aidai. 1958, nr. 7, p. 289–296: portr.; nr. 8, p. 368–374.

Europietė žemaitė: mirus Sofijai Čiurlionienei // Aidai. 1959, nr. 5, p. 198–205: portr.; nr. 6, p. 259–265; nr. 7, p. 294–309.

Iš jaunų dienų Palangoj // Margutis. 1959, nr. 7, p. 18–20.

Nepriklausomoji Lietuva šiandieniniu įvertinimu: [pasisak.] // Metmenys. 1960, kn. 2, p. 89; kn. 3, p. 112; 1962, kn. 5, p. 81, 84. – Taip pat: „Metmenų“ laisvieji svarstymai, 1959–1989. Vilnius, 1993, p. 261–262, 277, 285, 299, 303, 308, 309, 311.

Su gyvu Jakštu. – Portr., iliustr. // Aidai. 1960, nr. 9, p. 363–370.

Dr. Petro Mačiulio patikslinimų patikslinimas: [atsakymas į P. Mačiulio str., kritikavusį aut. atsiminimus apie arkiv. P. Karevičių (Aidai, 1962, nr. 2)] // Aidai. 1962, nr. 6, p. 278–280.

Žvelgiant atgal // Aidai. 1963, nr. 7, p. 286–287; Kas yra kūryba: liet. egzodo rašytojai apie kūrybą. Kaunas, 1992, p. 15–17.

Dr. P. Kalvaitytės-Karvelienės „Gyvenimo vingiais“ // Aidai. 1964, nr. 8, p. 371–372.

Pluoštas atsiminimų apie S. Nėrį. – Portr. // Aidai. 1966, nr. 2, p. 59–66; nr. 3, p. 114–121; nr. 4, p. 159–167.

Poetas džentelmenas: [Pranas Lembertas] // Lembertas P. Tau sesute. Brooklyn, 1969, p. 24–27; Lembertas P. Tėvynės drobės. Vilnius, 1994, p. 254–256.

„Stulginskis mums papasakojo apie naujai sukurtos vyriausybės žygius...“: [atsiminimai apie M. Sleževičių] // Sėja. 1969, nr. 4, p. 58–59.

Mykolo Vaitkaus atsiminimai: [su J. Būtėno prier.] // Gimtasis kraštas. 1969, birž. 5, 12, 19 – liep. 3.

Apie savo išgyvenimus, besklaidant lietuvių ir pasaulinės literatūros puslapius // Draugas. 1969, rugpj. 2, priedas „Mokslas, menas, literatūra“.

Juokdarys...: [apie savo vargo mokyklą] // Šaltinis. 1971, nr. 1, p. 25–26.

Vilnius 1906 metais: iš atsiminimų. – Iliustr. // Moteris. 1973, nr. 5 (95), p. 3–5.

Įsiveizdėjęs į amžinybę arkivyskupas Jurgis Matulevičius // Laivas. 1973, nr. 7, p. 11–14; nr. 8, p. 11–14; nr. 9, p. 11–13; nr. 10, p. 11–14; nr. 11, p. 11–14.

Kai jie buvo dar jauni, ir aš dar nesenas... // Balys Sruoga mūsų atsiminimuose. Chicago, 1974, p. 91–96. – Taip pat: Vilnius, 1996, p. 80–84.

Atsiminimai apie Maironį // Literatūra ir kalba. Vilnius, 1990, t. 21, p. 636–650.

Žemės reforma: [1917 m. / su V. Kazakevičiaus prier.]. – Iliustr. // Švyturys. 1991, nr. 13/14, p. 10–12; nr. 15, p. 8–9; nr. 16, p. 14–15.

Poetas Prince Charming // Atsiminimai apie Vincą Mykolaitį- Putiną. Vilnius, 1992, p. 156–174.

Salomėja Nėris: [iš prisiminimų]. – Portr. // Švyturys. 1992, nr. 7/8, p. 6–7; nr. 9/10, p. 21–23; nr. 11/12, p. 10–11.

Maironis Imperatorinėje Katalikų Dvasinėje Akademijoje [Peterburge]. – Portr. // Santara. 1994, nr. 19, p. 44–49.

Adomo Jakšto diena // Santara. 1995, nr. 23, p. 92–98.

Rytmetėlio netekus // Gėrio šviesa: Lembertų šeimos istorijos pėdsakais. Kaunas, 2003, p. 125–126.

Atsiminimai apie Unę Babickaitę-Graičiūnienę // Babickaitė-Graičiūnienė U. Laiškai, amžininkų atsiminimai. Vilnius, 2005, p. 387–398.

Atsiminimai apie M. K. Čiurlionį. Vilnius, 2006, p. 146–148.

Mano atsiminimai apie arkivyskupą Karevičių; Ištraukos iš kan. M. Vaitkaus knygos „Keturi ganytojai“. – Bibliogr. išnašose // Karevičius P. Mano gyvenimo ir atsiminimų bruožai. Vilnius, 2006, p. 323–331, 332–342.

Vydūnas: [atsiminimai: su prier. apie aut.] // Šiaurės Atėnai. 2008, birž. 6, p. 1.

Nebyliojo filmo atošvaitos: [prisiminimai apie pirmuosius kino filmus ir kino teatrus Kaune Nepriklausomybės metais]. – Iliustr. // Šiaurės Atėnai. 2008, liep. 25, p. 11.

LAIŠKAI

Mykolo Vaitkaus laiškai [„Vaivorykštės“ red. / A. Šešelgio publ. ir koment.] // Literatūra ir kalba. Vilnius, 1977, kn. 14, p. 447–453.

Laiškas V. Jurgučiui, 1965 06 19 // Laumenskaitė E. Vladas Jurgutis. Vilnius, 1994, p. 167–168.

M. Vaitkaus laiškas LRTD pirmininkui S. Santvarui // Lietuvių literatūrinis gyvenimas Vakarų Europoje 1945–1950 m. Vilnius, 2003, p. 246.

[Laiškai Unei Babickaitei-Graičiūnienei] // Babickaitė-Graičiūnienė U. Laiškai, amžininkų atsiminimai. Vilnius, 2005, p. 51–52, 55–57, 132, 148, 202–206, 235.

VERTIMAI. SUDARYTI, REDAGUOTI DARBAI

Operos „Romeo ir Giulietta“ libreto: (pilnas operos tekstas) / vertė M. Vaitkus. Kaunas: „Raidės“ sp., 1925. 43 p.

Chaignon P. Meditacijos, arba Dvasiški mąstymai. – 2-as leid. / [lietuv. atpasakojo ir parengė M. Vaitkus]. Kaunas: Šv. Kazimiero d-ja, 1929–1936. – 5 kn. – (Šv. Kazimiero d-jos leid.).

Kn. 1. 1929. 224, III p. – (nr. 464).

Kn. 2: Į aukštybes: dvasiškų mąstymų antroji knyga. 1932. 196, III p. – (nr. 528).

Kn. 3: Šventėse su šventaisiais: dvasiški mąstymai visoms metų šventėms. 1933. 175, III p. – (nr. 556).

Kn. 4: Šventėse: dvasiški mąstymai nuo Velykų iki Advento. 1934. 160, IV p. – (nr. 613).

Kn. 5: Mąstymai apie šventuosius globėjus. 1936. 147, [2] p. – (nr. 644).

François, de Sales. Filiotėja arba kelias į maldingą gyvenimą / red. M. Vaitkus. – 2-as leid. Kaunas, 1930. 317 p. – (Šv. Kazimiero d-jos leid.; nr. 478).

Augustinas A. Išpažinimai: su G. Herlingo įvadu / vertė M. Vaitkus. Kaunas: [B.l.], 1933. 385 p. – (šv. Kazimiero d-ja; nr. 544). – Taip pat: 2-asis leid. Vilnius (i.e. Marijampolė): Ardor, 1998. 305, [2] p.

Visuomet su Dievu: maldaknygė: visokio amžiaus katalikams lietuviams / red. M. Vaitkus. Nev-Yorkas, 1933. 256 p., 1 iliustr. lap.

Hasenoehri P. Serafiškuoju keliu: mąstymai pagal bažnyt. metus / iš vok. k. vertė M. Vaitkus. Kennebunk Port: Pranciškonai, 1963–1967. – 2 t.

T. 1. 1963. 670 p.

T. 2. 1967. 608 p.

M. VAITKAUS KŪRINIŲ VERTIMAI

The deluge: a love story of Ancient times / authorized transl. from the Lith. by A. Baranauskas; introd. by Ch. Angoff. New York: Manyland Books, 1965. X, 172 p. – Angl.

Ardiev! – Latv. // Lietava sveicina: lietavju prozas antologija. Riga, 1935, p.168–169.

El litova poezio / trad. kaj. kolektis P. Lapienė. [Kaunas], 1938, p. 96–97. – Esp.

Schmackhaftes: [eil.] / į vok. k. vertė A. Franckaitis // Heimatgruss: Jb. der Deutschen aus Litauen für 1990. Wehrbleck, 1990, p. 76.

Последние летние дни: [стихотворение] / пер. Б. Струве. – Rus. // Отечество. Петроград, [1916], с. 169.

[Стихотворения: iš kn. „Nušvitusi dulkė"] / пер. К. Бальмонта. – Rus. // Сегодня. 1933, 22 сент. (№ 262), с. 3.

[Стихотворения: с примеч. ред.] / пер. Ю. Григорьева. – Rus. // Вильнюс. 1989, № 9, с. 76–78.

APIE M. VAITKŲ

Vaitkus M. Dievas mano gyvenime. – Portr. // Mano pasaulėžiūra. Chicago, 1958, p. 313–317.

Vaitkaus M. Vaitkaus M. atsakymas [į žurn. anketą „Kaip jūs rašote?"] // Kultūra. 1934, nr. 8, p. 433–434.

Vaitkus M. Mano gyvenimas. – Portr. // Žemaičiai. Kaunas, 1938, p. 93–95.

Vaitkus M. [Vietoj autobiografijos]; Išleistos knygos. – Portr. // Egzodo rašytojai. Vilnius, 1994, p. 783–795.

Aidai: išeivijos žurnalo (1944–1991) bibliogr. r-klė. Vilnius, 1996. – Žr.: Asmenvardžių r-klė.

Aleksa V. Salomėjos Nėries gyvenimo ir kūrybos metraštis. Vilnius, 1995, kn. 1, p. 260, 261, 366, 367, 369, 401, 405, 461; 1997, kn. 2, p. 32, 41, 58 ir kt.

Andriekus L. Atsisveikinom su Mykolu Vaitkum // Darbininkas. 1973, birž. 8.

Ateitininkų vadovas. Putnam, 1960, p. 17, 18, 21, 25, 33, 119, 194, 214.

Auryla V. Lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo proza, 1945–1990. Kaunas, [2002], t. 1, p. 212.

Auryla V. Lietuvių vaikų literatūra. Vilnius, 1986, p. 89–90 ir kt.

Babickaitė-Graičiūnienė U. Mykolui Vaitkui: [laiškai] // Babickaitė-Graičiūnienė U. Atsiminimai. Dienoraštis. Laiškai. Vilnius, 2001, p. 287.

Babrauskas B. Giedrusis poetas ir žmogus // Lietuvių dienos. 1963, nr. 10, p. 8.

Babrauskas B. Mykolui Vaitkui 70 metų // Draugas. 1953, rugpj. 15, priedas „Mokslas, menas, literatūra".

Bičiūnas V. Lietuviškoji poetika: (kritikos škicai) // Gaisai. 1930, nr. 2, p. 134–135.

Buškevičienė A. Jis norėjo, kad Lietuva išliktų lietuviška ir... katalikiška: poeto kan. M. Vaitkaus 105-osioms gimimo metinėms // XXI amžius. 1998, spal. 23, p. 9.

Būtėnas J. Mykolo Vaitkaus atsiminimai [ir poezija] // Gimtasis kraštas. 1969, birž. 5.

Butkus P. Lūžo ąžuolas šimtametis // Mūsų pastogė. 1973, liep. 2.

Butkuvienė V. „Dvilypės garbės" poetė [S. Nėris] tebejaudina skaitytojus / S. Šeštausko nuotr. – Iliustr. // Banga. 2004, lapkr. 20, p. 9.

Čiočytė D. Mykolas Vaitkus ir iliustratyvios deformacijos didaktika // Čiočytė D. Biblija lietuvių literatūroje: santykio variantai. Vilnius, 1999, p. 202–205.

Čiurlionytė-Zubovienė D. Kanauninkas Mykolas Vaitkus: iš ciklo „Mano mamos bičiuliai". – Iliustr. // Čiurlionytė-Zubovienė D. Patekėjo saulė. [Kaunas], 2007, kn. 2, p. 84–95.

Čiurlionytė-Zubovienė D. Poetas M. Vaitkus – S. Čiurlionienės bičiulis. – Portr. // Santara. 1993, nr. 3, p. 93–102.

Dėl M. Grigonio „Sentimentalizmo", „Impresionizmo" ir „Simbolistų" / K. B-lis // Rytas. 1925, bal. 10 (nr. 78).

Eidintas A. Aleksandras Stulginskis: Lietuvos prezidentas – gulago kalinys. Vilnius, 1995, p. 16, 30, 143, 186, 194, 226, 227, 252, 254, 317.

Gira L. Lietuvos kraštas (jo peizažas) mūsų literatūroje // Židinys. 1931, nr. 3(75), p. 248–249.

Gliauda J. Mykolo Vaitkaus fizionomistikos menas // Draugas. 1968, liep. 27, priedas „Mokslas, menas, literatūra".

Grigonis M. Dailiosios literatūros kelias // Švietimo darbas. 1924, nr. 9, p. 841.

Grinius J. Ar Mykolas Vaitkus – estetininkas? // Draugas. 1965, lapkr. 20, priedas „Mokslas, menas, literatūra".

Grinius J. Veidai ir problemos lietuvių literatūroje. Roma, 1977, t. 2, p. 231, 266–269, 275–276, 283–284.

Gudaitis L. Laiko balsai: liet. literatūr. spauda 1918–1928 m. Vilnius, 1985, p. 63, 64, 234–236 ir kt.

Gudaitis L. Permainų vėjai: liet. literatūr. spauda 1923–1927 m. Vilnius, 1986, p. 15–17, 95 ir kt.

Gudaitis L. Platėjantys akiračiai: liet. literatūr. spauda 1904–1917 m. Vilnius, 1977, p. 104, 208–210, 219–222, 292–294, 411 ir kt.

Gudaitis L. Tradicijų santarvė ir kova: lit. ir meno žurn. „Baras" (1925) // Literatūra (LTSR AM MD). 1983, t. 25(1), p. 40 ir kt.

Gustaitis A. Mykolas Vaitkus, 1883.X.27 – 1973.V.20: [nekrologas]. – Portr. // Aidai. 1973, nr. 6, p. 241–242.

Jakštas A. M. Vaitkus: Vaitkaus lirika: [„Šviesūs krislai", „Liepsnelės"]; Vaitkaus poemos: [„Laimė", „Upytė", „Brėkšta"] // Jakštas A. Mūsų naujoji literatūra (1904–1923). Kaunas, 1923, t. 1, p. 160–177.

JAV lietuviai: biogr. žinynas. Vilnius, 2002, t. 2, p. 425–426: portr.

Kan. M. Vaitkui 70 metų // Ateitis. 1953, nr. 10, p. 233.

Kan. Mykolas Vaitkus: [85 gimtadienis] // Tėvynės sargas. 1968, nr. 1 (29), p. 216.

„Kan. Mykolui Vaitkui Liet. rašytojų d-jos 1968 metų laureatui, Lietuvių fondo tūkstančio dol. premija... už atsiminimus „Nepriklausomybės saulėj" // Pasaulio lietuvis. 1969, nr. 8 (44), p. 139.

Kavolis V. Pradžios ir pabaigos: [apie liet. autobiografijas] // Metmenys. 1980, kn. 40, p. 21–22, 28.

Kavolis V. Žmogus istorijoje. Vilnius, 1994, p. 515, 517, 519, 521, 522, 558.

Kazakevičius V. Buvo seniausias amžiumi // Pergalė. 1973, nr. 9, p. 187–188.

Kazakevičius V. „Moterų metai": [apie atsiminimų knygas] // Pergalė. 1969, nr. 1, p. 183.

Krėvė V. Laiškas M. Vaitkui] // Metmenys. 1980, kn. 39, p. 112–113.

Kubilius V. XX amžiaus lietuvių lyrika: stilių raida ikitaryb. laikotarpiu. Vilnius, 1982, p. 181.

Kubilius V. XX amžiaus literatūra.– 3-ias leid., patais. Vilnius, 1996, p. 157–159, 196.

Kulbokas V. Lietuvių literatūrinė kritika tremtyje. Roma, 1982, p. 27, 59, 73. 125, 128, 144, 172 ir kt.

Kulbokas V. Po spaudos atgavimo išaugusi karta: Mykolas Vaitkus (1883–1973) // Kulbokas V. Lietuvių religinė poezija. Putnam, 1982, p. 91–101.

Kunigas Mykolas Vaitkus // Ateitininkai. Panevėžys, 2003, p. 35–37.

Kuzmickas J. M. Vaitkus – mūsų buities alchemikas. – Iliustr. // Lietuvių dienos. 1963, nr. 10, p. 9.

Lankutis J. Lietuvių dramaturgijos raida. Vilnius, 1974, p. 126–128. – Taip pat: 2-asis papild. leid. Vilnius, 1979, p.127, 128, 219, 250.

Lankutis J. [Raštai]. Vilnius, 1988, t. 5: Lietuvių dramaturgijos tyrinėjimai, p. 120–121, 204, 231.

Lietuviškieji slapyvardžiai. Vilnius, 2004, t. 1, p. 301.

Lietuviškoji tarybinė enciklopedija. Vilnius, 1984, t. 12, p. 8.

Lietuvių enciklopedija. Bostonas, 1965, t. 32, p. 500–503: portr.; 1969, t. 36, p. 515; 1985, t. 37, p. 626.

Lietuvių išeivijos spaudos bibliografija, 1945–2000. Vilnius, 2002, t. 1; 2005, t. 2. – Žr.: Asmenvardžių r-klė.

Lietuvių literatūros enciklopedija. Vilnius, 2001, p. 526.

„Lietuvių rašytojų draugijos tradicinė 1968 metų premija IV.20 paskirta... Mykolui Vaitkui už dvi atsiminimų knygas „Nepriklausomybės saulėj..." // Pasaulio lietuvis. 1969, nr. 6(42), p. 108.

Lietuvos albumas. Kaunas, 1921, p. 421, portr. p. 257. – Taip pat: 2-as fotogr. leid. Vilnius, 1990.

Lukauskaitė A. Mykolas Vaitkus ir jo Palangos atsiminimai. – Iliustr. // Vakarinė Palanga. 1998, geg. 23–27 (nr. 39), p. 6.

M. Vaitkui 30 metų literatūrinio darbo // Naujoji Romuva. 1936, nr. 42(302), p. 833.

M. Vaitkus. – Portr. // Žiburėlis. 1929, nr. 17, p. 322.

Martinkus V. Nušvitusi dulkė – gyvenimo saulėleidy // Dirva. 1973, birž. 14.

Masilionis J. Lietuvių literatūra: naujosios literatūros laikotarpis.– 2-as leid. Čikaga, 1977, p. 273.

Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija. Vilnius, 1971, t. 3, p. 657.

Memuarai / L.M. // Aidai. 1948, nr. 21, p. 519–520.

Merkelis A. Kan. Mykolas Vaitkus: (60 m. amžiaus sukakčiai atminti). – Portr. // Ateitis. 1943, spal. 27.

Metmenys: išeivijos žurnalo / bibliogr. r-klė. Vilnius, 1996. - Žr.: Asmenvardžių r-klė.

Mykolą Vaitkų amžinybėn palydint // Draugas. 1973, geg. 26.

Mykolaitis-Putinas V. Literatūros vertybių ieškant. Vilnius, 1984, p. 195–198 ir kt.

Mykolas Vaitkus / tekstas parengtas pagal V. Paplauskienės informaciją // Žemaičių žemė. 2007, nr. 2, p. 39.

Mirė seniausias poetas kan. Mykolas Vaitkus // Keleivis. 1973, geg. 22.

Mirusiojo poeto Mykolo Vaitkaus gyvieji žodžiai // Keleivis. 1973, geg. 29.

Miškinis A. Mykolas Vaitkus – grožio poetas: 60 m. sukakties proga // Kūryba. 1944, nr. 1, p. 18–20.

Miškinis A. Rinktiniai raštai. Vilnius, 1996, t. 3, p. 169–175.

Mūsų dainiai / L.T. – Portr. // Krivulė. 1923, lapkritis (nr. 5), p. 6–8.

Naujokaitis P. Lietuvių literatūra: trumpas liet. lit. istorijos kursas gimnazijai. Tiubingen, 1948, p. 237–238.

Naujokaitis P. Lietuvių literatūros istorija. Čikaga, 1975, t. 2, p. 332–345.

Naujokaitis P. Su Mykolu Vaitkum atsisveikinant // Tėviškės žiburiai. 1973, birž. 14.

Nyka-Niliūnas A. Temos ir variacijos. Vilnius, 1996, p. 8–10, 25–29 ir kt.

Nyka-Niliūnas A. Vyriausiosios kartos duoklė: Mykolas Vaitkus (1883.X.27 – 1973.V.20). – Iliustr. – Bibliogr.: p. 47–78 // Lietuvių egzodo literatūra, 1945–1990. Čikaga, 1992, p. 27–31. – Taip pat: Vilnius, 1997.

Novickienė A. Atsisveikinimas su kan. Mykolu Vaitkum // Draugas. 1973, geg. 30.

Pakalniškis R. Lietuvių poema. Vilnius, 1990, p. 26, 88, 148 ir kt.

Paplauskienė V. Apie kunigą, poetą Mykolą Vaitkų. – Portr. // Caritas. 1994, nr. 1, p. 35–37.

Paplauskienė V. Mykolo Vaitkaus asmenybė ir jo kūryba // Žemaičių rašytojų sambūris. Vilnius, 1996, p. 46–49.

Paplauskienė V. „Nušvitusi dulkė". – Portr. // Literatūra ir menas. 1993, spal. 30, p. 2;

Katalikų pasaulis. 1993, nr. 12, p. 32–34.

Paplauskienė V. „Skristi bent mintim, nes kūnu nelemta": [gimimo 110-osioms metinėms]. – Nuotr. // Kauno diena. 1993, spal. 27.

Paplauskienė V. Unė Babickaitė ir Mykolas Vaitkus: [su M. Vaitkaus laiškų ištr.]. – Iliustr. // Gabija. 1995, Tolerancija, p. 12–13.

Paskutinė poeto Vaitkaus kelionė // Tėviškės žiburiai. 1973, birž. 7.

Petrėnas J. Ryžties, takto ir širdies žmonės. – Portr. // Ateitis. 1956, nr. 10, p. 239.

Pilka S. Draustas (sutanoje!) teatralas, ištikimas kilniam pomėgiui: rašyt. kan. M. Vaitkaus kūrybingąjį, neblėstantį jaunumą pagerbiant, 85 metų jubiliejaus proga // Draugas. 1968, lapkr. 9, priedas „Mokslas, menas, literatūra".

Poet. M. Vaitkui 30 m. kūrybinio darbo sukaktuvės / J. V-lys. – Portr. // Lietuvos aidas. 1936, spal. 24 (nr. 490), p. 5.

Poeto M. Vaitkaus eilėraščiai hebrajų kalba: [Palestinos savaitr. „Moznajim" (Svarstyklės) nr. 43 įdėti eil. „Brangusis vakaras" ir „Grožis ir ašara" / J. Fridmano vert.] // Naujoji Romuva. 1932, nr. 18 (70), p. 423; Lietuvos aidas. 1932, bal. 19 (nr. 871).

„Providence, R.l., 1973 V 30 mirė Mykolas Vaitkus..." // Pasaulio lietuvis. 1973, nr. 28 (64), p. 463.

Rašytojo M. Vaitkaus sukaktis: [60-metis] // Naujoji Lietuva. 1943, lapkr. 11 (nr. 264).

Rašytojui Mykolui Vaitkui 70 metų: [žinutė apie jubiliejų Čikagoje] // Margutis. 1953, nr. 8, p. 18.

Sakalauskas A. Mykolas Vaitkus – žemaičių žemės dainius. – Portr. // Klaipėda. 1993, bal. 1, p. 10.

Salomėja Nėris ir Palanga / sp. paruošė D. Mukienė. – Iliustr. // Klaipėda. 1995, geg. 22, p. 15.

Santvaras S. Aštuoniasdešimtmetė nušvitusi dulkė. – Portr. // Margutis. 1963, nr. 11, p. 4–6.

Santvaras S. Milžinų paunksmėje brendęs rašytojas: poeto M. Vaitkaus 80 m. sukaktis. – Portr. // Aidai. 1964, nr. 4, p. 164–169; nr. 5, p. 230–235; nr. 7, p. 322–325; nr. 8, p. 355–365.

Santvaras S. Poetų palikti pėdsakai: eulogija Vaitkui ir Aisčiui // Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimo darbai. Roma, 1982, t. 9, p. 345–353.

Santvaras S. Reta šventė taikos slėny: poeto kan. M. Vaitkaus 85 m. sukaktis. – Turinyje: Keturi Mykolai: Elegantiškasis Vaitkus; Tėvynėj ir svetur; Vėliausi lyrikos rinkiniai; Vėliausių rinkinių trumpa apžvalga. – Iliustr. // Tėvynės sargas. 1969, nr. 1(30), p. 122–136.

Santvaras S. Šviesusis krislas užgeso: rašyt., kan. M. Vaitkui mirus // Santvaras S. Raštai. Kaunas, 1996, t. 3: Kasdieninė lietuvybės duona, p. 44–57; Draugas. 1973, birž. 30.

Sideravičius R. Aleksandras Puškinas ir Lietuva. Vilnius, 1976, p. 102, 103, 114 ir kt.

Sipienė K. Gargždiškiai išsaugojo kilnaus kunigo Mykolo Vaitkaus atminimą // Draugas. 2004, saus. 23, p. 4.

Sipienė K. Išsaugojo kilnaus kunigo atminimą // XXI amžius. 2003, lapkr. 28, p. 3, 12.

Skrupskelytė V. Egzodo poezijos šuoliai // Lietuvių poezija išeivijoje, 1945–1971. Čikaga, 1971, p. 9–10.

Skrupskelytė V. Mykolas Vaitkus // Draugas. 1972, vas. 5.

Slavėnienė M. Mykolo Vaitkaus dvasios šviesoje. – Iliustr. // Moteris. 1973, nr. 6(96), p. 2–6.

Staugaitis J. Mano atsiminimai. Vilnius, 1995, p. 9, 11, 341.

Sužiedėlis S. Kunigas Jonas nuo kryžiaus: kun. J. Švagždžio biogr. metmenys. Brooklyn, 1956, p. 31, 205, 262.

Šemerys S. Žmonės mano gyvenime: prisiminimai. Klaipėda, 1997, p. 131.

Švėgždavičienė J. Jis sukūrė savo grožio pasaulį...: M. Vaitkui – 110 metų // Kalvotoji Žemaitija. 1993, gruod. 18, p. 4.

Tarybų Lietuvos enciklopedija. Vilnius, 1988, t. 4, p. 428.

Tyruolis A. Iš atsiminimų apie šviesųjį Mykolą Vaitkų // Draugas. 1973, birž. 9.

Tyruolis A. Ilgametė pažintis su poetu Mykolu Vaitkum // Tyruolis A. Pažintis su rašytojais ir knygomis. Kaunas, 1995, p. 47–53 ir kt.

Truska L. Antanas Smetona ir jo laikai. Vilnius, 1996, p. 63, 64, 67 ir kt.

Vainikai: naujesniosios poezijos antologija. Kaunas, 1921, p. 73: portr.

Valančiūtė J. Gargždų miesto ir parapijos istorija. Vilnius, 1998, p. 459–464.

Valiuškevičiūtė A. Kauno meno mokykla. Vilnius, 1997, kn. 1, p. 182–183.

Valstybinio dramos teatro pirmojo scenos veikalų konkurso komisijos posėdžio protokolas: [pirmoji premija M. Vaitkui už pjesę „Žvaigždės duktė"] // Švietimo darbas. 1923, nr.5, p. 375–376.

Vanagas V. Lietuvių rašytojų sąvadas. Vilnius, 1996, p. 163.

Vareikienė A. Mykolas Vaitkus – primirštas didžios sielos poetas ir žmogus. – Portr. // Žemaičių saulutė. 2005, vas. 11, p. 7–8.

Venckus J. A.a. kan. Mykolą Vaitkų prisimenant // Laiškai lietuviams. 1973, nr. 7, p. 241–243.

Viliūnas M. Literatūrinis gyvenimas nepriklausomoje Lietuvoje (1918–1940). Vilnius, 1998, p. 12, 19, 20 ir kt.

Žurnalistikos enciklopedija. Vilnius, 1997, p. 543.

EILĖRAŠČIAI, SKIRTI M. VAITKUI

Kvietkauskas M. Audiencija: M. Vaitkui // Kvietkauskas M. Rabi: eilėraščiai. Vilnius, 1998, p. 40–41; Metai. 1998, nr. 1, p. 45–50.

Lembertas P. Kan. Mykolui Vaitkui; Šviesiajam poetui kan. M. Vaitkui: [eil.] // Lembertas P. Tau sesute. Brooklyn, 1969, p. 234, 256; Lembertas P. Tėvynės drobės. Vilnius, 1994, p. 206, 224.

APIE ATSKIRAS KNYGAS

„A l f a i r o m e g a". **Antanaitis A. T.** Gausūs 1963 m. (1) / Kęstas Reikalas // Margutis. 1964, nr. 2, p. 23.

„A u k s o r u d u o". **Tyruolis A.** Pažintis su rašytojais ir knygomis. Kaunas, 1997, kn. 2, p. 133–135. – Taip pat: Draugas. 1955, liep.9, priedas „Mokslas, menas, literatūra".

„A u š t a n t". **Būdavas S.** // XX amžius. 1940, saus. 16; **Burkevičius V.** // Lietuvos mokykla. 1940, nr. 3, p. 245–246; **Rimkūnas P.** M. Vaitkaus romanas apie moksleivius // Ateities spinduliai. 1940, nr. 7 (vasaris), p. 4.

„B r ė k š t a". **Gira L.** Kūrybos pradai mūsų raštijoje / E. Radzikauskas // Veja. 1919, nr. 1, p. 12–14; 1920, nr. 2, p. 11–14; **Gira L.** Vėlybasis vyturys: (dėl M. Vaitkaus poemos „Brėkšta") // Gira L. Kritikos raštai / E. Radzikauskas. Kaunas, 1928, p. 19–22; Gira L. Kritikos baruose. Vilnius, 1982, p. 352–355; **Jakštas A.** // Draugija. 1919, nr. 11/12 (107/108), p. 533–534; **Jūbilis V.** Aplink gimtąjį židinį: pastabos dėl kai kurių mūsų poezijos reiškinių // Ateitis. 1920, sukaktuvių sąs., p. 95–98; **Skolastikos** ir limonado tema // Lietuva. 1920, saus. 1.

„D i e n o r a š t i s". **Antanaitis A.T.** Apie šešiasdešimt šeštųjų metų literatūrą / Kęstas Reikalas. – Iliustr. // Metmenys. 1967, kn. 13, p. 163–164; **Vaičiulaitis A.** Lietuvių poezija svetur // Lietuvių literatūra svetur, 1945–1967. Chicago, 1968, p. 14.

„I š į v a i r i ų p a s a u l i ų". **[Ambrazevičius] - Brazaitis J.** Raštai. Chicago, 1982, t. 3, p. 327–332; **Jakštas A.** // Vairas. 1929, lapkritis (nr. 2), p. 182–185.

„K e t u r i g a n y t o j a i". **Vaičiulaitis A.** / Aug. Raginis. – Portr. // Aidai. 1961, nr. 9, p. 409–410; **Vaišnora J.** // Draugas. 1960, birž. 25, priedas „Mokslas, menas, literatūra".

„L a i m ė". **Jakštas A.** // Draugija. 1914, nr. 85.

„L i e p s n e l ė s". **Gira L.** / E. Radzikauskas // Skaitymai. Kaunas, 1921, kn. 8, p. 190–191; **Gira L.** Senatvė jaunystėje: (dėl M. Vaitkaus „Liepsnelių") // Gira L. Kritikos raštai / E. Radzikauskas. Kaunas, 1928, p. 23–33; **Jakštas A.** // Draugija. 1921, nr. 5/6 (125/126), p. 217–220;

„M a r g u m y n a i". **Ne poeta** // Vadovas. 1911, t. 10, nr. 38, p. 202–203.

„M i s t i n i a m e s o d e". **Ateitis.** 1958, nr. 3, p. 66; **Būdavas S.** Mistinis sodas // Draugas. 1957, rugpj. 10, priedas „Mokslas, menas, literatūra"; **Tyruolis A.** // Darbininkas. 1957, gruod. 17; **Vaičiulaitis A.** / Aug. Raginis // Aidai. 1958, nr. 2, p. 90–91.

„N e p r i k l a u s o m y b ė s s a u l ė j". **Girnius J.** M. Vaitkaus nepriklausomybės meto atsiminimai / Alaušius. – Portr. //Aidai. 1970, nr. 3, p. 139–141; **Kazakevičius V.** Memuarinė literatūra: [„Atsiminimai", t.7, d. 3] // Pergalė. 1969, nr. 10, p. 184; **Naujokaitis P.** Mykolo Vaitkaus atsiminimų šeštasis tomas // Tėviškės žiburiai. 1969, saus. 2; **Prunskis J.** Nauja Mykolo Vaitkaus atsiminimų knyga // Draugas. 1968, geg. 11, priedas „Mokslas, menas, literatūra"; **Prunskis J.** Lietuvos saulė Vaitkaus atsiminimuose: apie mūsų kultūrinio gyvenimo kūrėjus // Draugas. 1968, rugs. 28, priedas „Mokslas, menas, literatūra".

„N u š v i t u s i d u l k ė". **Aleškevičius A.** // Naujoji Romuva. 1933, nr. 142, p. 742–743; **Daujotas L.** // Jaunoji karta. 1933, nr. 51 (137), p. 852–853; **Gražvydas** // Vairas. 1933, nr. 10 (spalis), p. 253–255; **Jakštas A.** Širdies ir minties poetas // Rytas. 1933, rugs. 28, 29 (nr. 220, 221); **Miglinas S.** // Ateitis. 1933, nr. 9/10, p. 446–447.

„P e r g i e d r ą i r a u d r ą". **Girnius J.** Iš memuarinių knygų / Alaušius // Aidai. 1967, nr. 6, p. 280.

„R y t m e č i o ž y g i a i". **Krivickas B.** Broniaus Krivicko raštai. Vilnius, 1999, p. 163–165; **Povilavičius S.** Daug užsimota, mažai apžiota / Stp. Vykintas // Naujoji Lietuva. 1944, birž. 5, 6 (nr. 134, 135).

„Š e r k š n o s i d a b r a s". **Antanaitis A. T.** Grožinė literatūra 1965 metais / Kęstas Reikalas // Metmenys. 1966, kn. 11, p. 167–168; **Vaičiulaitis A.** Knygos ir žmonės. Vilnius, 1992, p. 358–360. – Taip pat: Aug. Raginis. – Portr. // Aidai. 1966, nr. 3, p. 137–138.

„Š i a u r ė s ž v a i g ž d ė". **Girnius J.** Iš memuarinių knygų / Alaušius // Aidai. 1967, nr. 6, p. 279–280; **Gliauda J.** // Draugas. 1965, rugpj. 28, priedas „Mokslas, menas, literatūra".

„Š v i e s ų s k r i s l a i". **Gira L.** / E. Radzikauskas // Vaivorykštė. 1913, kn. 3, p. 589–595; Gira L. Šviesiojo džiaugsmo poetas: (M. Vaitkaus „Šviesiuosius krislus" paskaičius) // Gira L. Kritikos raštai / E. Radzikauskas. Kaunas, 1928, p. 7–18; **Jakštas A.** // Draugija. 1913, nr. 81; **Tumas J.** // Viltis, 1914, saus. 15 (28).

„T v a n a s". **Kareckaitė V.** // Ateitis. 1955, nr. 4, p. 92; **Kubilevičius P.** // Klaipėdos garsas. 1927, birž. 25 (nr. 63); **Mykolaitis-Putinas V.** Raštai. Vilnius, 1999, t. 9, p. 238–240; **V. Setos** // Lietuva. 1927, rugpj. 4 (nr. 173).

„U p y t ė". **Bičiūnas V.** Sugaištoji mūza: arba trumpos pastabos apie M. Vaitkaus poemą „Upytė" // Skaitymai. 1922, kn. 19, p. 115–128; **Jakštas A** // Draugija. 1914, nr. 91/92.

„V i e n a t v ė j e". **Vaičiulaitis A.** / Aug. Raginis //Aidai. 1953, nr. 5, p. 232–233.

„Ž a i b a s i r m e r g a i t ė". **Asiuklis** // Lietuvos mokykla. 1936, nr. 12, p. 804; **J.V.** // Jaunoji Lietuva. 1936, nr. 11, p. 573; **M.J.** // Naujoji Vaidilutė. 1937, nr. 5/6, p. 313–314; **Vengris A.** // Naujoji Romuva. 1936, nr. 45 (305), p. 909; **Židinys.** 1936, nr. 10 (142), p. 379–380.

„Ž v a i g ž d ė s d u k t ė". **Dobilas J.** Vaitkaus drama „Žvaigždės duktė" // Baras. 1925, nr. 7, p. 64–74; **Grinius J.** // Ateitis. 1924, nr. 10, p. 471–477; **Lindė-Dobilas J.** Į slėpiningą dvasios pasaulį. Vilnius, 1996, p. 53–66; **Vaižgantas.** Mūsų dailioji 1924 m. literatūra / Doc. J. Tumas // Baras. 1925, kn. 1, p. 58–59; **Vydūnas.** Mūsų raštija / Vds. // Darbymetis. 1924, nr. 8, p. 67–68.

Olga Zimareva